

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ

Факультет «Економіка та управління»
Кафедра «Менеджмент організацій»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан факультету
_____ проф. Л. П. Вовк
«___» _____ 2012 р.

Рекомендовано
навчально-методичною
комісією факультету,
протокол засідання № _____
від «___» _____ 2012 р.
Голова комісії
к.і.н., доц. _____ М. А. Шипович

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни циклу самостійного вибору ВНЗ
«Фінансовий аналіз»
напряму підготовки 6.030601 – «Менеджмент»

Курс – IV, семестр – 7

Рекомендовано кафедрою «Менеджмент організацій», протокол № _____
від «___» _____ 2012 р.

Зав.кафедрою
д.т.н., проф.

О.П. Мельникова

Програму склав
асистент

В. В. Галушка

«___» _____ 2012 р.

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни «Фінансовий аналіз»

Вніс зміни до програми
_____ 20__ р.
«_____» _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою «Менеджмент організацій», протокол засідання № _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Економіка та управління», протокол засідання № _____ від «_____» _____ 20__ р.,
Голова комісії

Вніс зміни до програми
_____ 20__ р.
«_____» _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою «Менеджмент організацій», протокол засідання № _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Економіка та управління», протокол засідання № _____ від «_____» _____ 20__ р.,
Голова комісії

Вніс зміни до програми
_____ 20__ р.
«_____» _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою «Менеджмент організацій», протокол засідання № _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Економіка та управління», протокол засідання № _____ від «_____» _____ 20__ р.,
Голова комісії

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Загальні положення

Робоча програма складена на базі освітньо-професійної програми відповідно навчальному плану спеціальності 6.030601 «Менеджмент».

Дисципліна „Фінансовий аналіз ” є однією із основних в переліку вибірових професійно-орієнтованих дисциплін для підготовки фахівців з вищою економічною освітою у галузі управління промисловими підприємствами.

«Фінансовий аналіз» це одна із профілюючих дисциплін, яку вивчають студенти спеціальності «Менеджмент».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Концепція фінансового аналізу в сучасних умовах.
2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.
3. Попередня оцінка фінансового стану.
4. Аналіз платоспроможності і ліквідності організацій.
5. Аналіз операційного циклу.
6. Аналіз капіталу підприємства.
7. Аналіз фінансових результатів й ефективності діяльності.
8. Перспективний фінансовий аналіз.

1.2. Мета викладання дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає в формуванні теоретичних знань концепції фінансового аналізу, розумінні методів та інструментарію його проведення; набутті практичних навичок оцінки фінансового стану підприємства за допомогою методів та сучасних методичних підходів.

1.3. Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Основними задачами вивчення дисципліни є:

- 1) вивчення основних принципів аналізу фінансової звітності підприємства;
- 2) вивчення основних методичних підходів до проведення фінансового аналізу на підприємстві;
- 3) вивчення основних фінансових аналітичних показників оцінки діяльності підприємства;
- 4) розвиток у студентів навиків і уміння в області інтерпретації отриманих аналітичних даних.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:

- 1) поняття і складові елементи оцінки фінансового стану і принципи його організації;
- 2) методи оцінки фінансового стану;

- 3) методичні підходи щодо проведення аналізу платоспроможності і ліквідності підприємства;
- мати навички:
- 1) використовувати отримані знання в практичній діяльності;
 - 2) використовувати сучасні методи оцінки фінансового стану на промисловому підприємстві;
 - 3) працювати з нормативно-довідковою документацією, вміти узагальнювати, порівнювати, робити висновки, володіти навиками прийняття самостійного рішення.

1.4. Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Базою курсу «Фінансовий аналіз» є наступні основні дисципліни: «Вища математика», «Статистика», «Економіка підприємства», «Інвестування», «Організація діяльності», «Економетрія».

1.5. Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Фінансовий аналіз» відноситься до циклу дисциплін самостійного вибору вищого навчального закладу і є завершальною при підготовці бакалаврів з менеджменту за спеціальністю «Менеджмент».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Фінансовий аналіз» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Фінансовий аналіз»

Види навчальних занять	Всього	
	годин	кредитів ECTS
Загальний обсяг дисципліни	158	4
1. Аудиторні заняття з них:	64	
1.1. Лекції	32	
1.2. Лабораторні заняття	16	
1.3. Курсове проектування	16	
2. Самостійна робота з них:	61	
2.1. Самостійне опрацювання лекційного матеріалу	16	
2.2. Підготовка до лабораторних занять і виконання розрахунків	8	
2.3. Виконання курсової роботи	16	
2.4. Підготовка до МРК 1	10,5	
2.5. Підготовка до МРК 2	10,5	
3. Контрольні заходи	іспит – 32 захист КР	

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Фінансовий аналіз» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

Но- мер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. го- дин	Обсяг самос- тійної роботи, ак. го- дин
1	Модуль №1. Концепція фінансового аналізу в сучасних умовах. Предмет, зміст, види фінансового аналізу. Фактори, що впливають на сучасний фінансовий аналіз.	2	2
2	Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Види інформації та її використання у фінансовому аналізі. Розкриття інформації бухгалтерської звітності	4	2
3	Попередня оцінка фінансового стану; джерела інформації і методика проведення. Етапи проведення фінансового аналізу. Оцінка надійності інформації. Читання інформації.	4	2
4	Аналіз платоспроможності і ліквідності організації Попередня оцінка платоспроможності та ліквідності. Внутрішній аналіз оборотних коштів та короткострокових зобов'язань	6	2
	Всього лекційних занять модулю 1	16	8
5	Модуль №2. Аналіз операційного циклу. Оцінка операційного циклу. Аналіз руху грошових коштів. Аналіз управління дебіторської заборгованості.	4	2
6	Аналіз складу і структури капіталу. Аналіз власного капіталу. Аналіз позикового капіталу організації. Аналіз структури власного капіталу організації.	4	2
7	Аналіз фінансових результатів і ефективності діяльності. Аналіз доходності діяльності організації. Аналіз фінансових результатів.	4	2
8	Перспективний фінансовий аналіз. Довгостроковий аналіз грошових потоків. Прогнозування фінансових показників, оцінка фінансової стійкості.	2	2
	Всього лекційних занять модулю 2	16	8

3.2. Лабораторні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст лабораторних занять

№ п/п	Назва теми та зміст лабораторних занять	Обсяг лабораторних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	Модуль 1. Маргінальний аналіз прибутку.	4	1
2	Визначення зв'язку між основними фінансово-економічними показниками підприємства.	4	1
	Всього практичних занять модулю 1	8	2
4	Модуль 2. Оцінка фінансового стану підприємства.	6	4
5	Фінансова оцінка управління активами підприємства.	2	2
	Всього практичних занять модулю 2	8	6

3.3. Курсове проектування

Мета курсової роботи:

1. Навчити студента користуватися навчально-методичною та періодичною літературою та працювати з рекомендаціями, інструкціями, що визначають методологію проведення фінансового аналізу.
2. Навчити студента методам аналізу фінансової звітності та оцінювати результати фінансового аналізу.

В курсовій роботі на підставі індивідуального завдання необхідно виконати:

1. Аналіз теоретичних аспектів обраної тематики та вихідних даних.
2. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
3. Аналіз фінансового стану підприємства за даними фінансової звітності.
4. Зробити докладний аналіз отриманих результатів аналізу.

Приблизний обсяг пояснювальної записки 40-45 сторінок.

В курсовому проектуванні передбачені практичні заняття.

Таблиця 3.3 – Теми і зміст практичних занять з курсового проектування

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	Видача завдання. Визначення мети та завдань курсової роботи.	2	2
2	Визначення та оцінка прибутку від реалізації продукції.	2	2
3	Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції.	2	2
4	Аналіз прибутку за видами продукції підприємства	2	2
5	Аналіз рентабельності продукції підприємства	2	2
6	Оцінка платоспроможності та ліквідності	2	2
7	Аналіз оборотності оборотних активів	2	2
8	Оцінка рентабельності організації. Висновки	2	2
	Всього практичних занять	16	16

3.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до практичних занять, лекцій та лабораторних робіт, роботи з нормативною та періодичною літературою, виконання курсової роботи.

Під час виконання курсової роботи самостійна робота полягає в роботі з нормативною та періодичною літературою, в виконанні розрахунків, передбачених індивідуальним завданням.

Обсяг самостійної роботи наведено в табл. 3.1, 3.2, 3.3.

4 ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Види контролю

Основні контрольні заходи:

- вхідний контроль;
- поточний контроль;
- підсумковий (семестровий) контроль-іспит;
- контроль знань з вивченої дисципліни.

4.2. Перелік типових завдань до 1 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Предмет та зміст фінансового аналізу.
2. Особливості інформації управлінського обліку.
3. Прийоми вуалювання звітності.
4. Питання проведення фінансового аналізу на рівні керівництва підприємства.
5. Види фінансового аналізу.
6. Місце фінансового аналізу в комплексному економічному аналізі.
7. Розкриття інформації звітних форм.
8. Типові прийоми фальсифікації інформації.
9. Охарактеризуйте ціль та напрямки короткострокового фінансового аналізу.
10. Зовнішні джерела інформації.
11. Розкриття інформації бухгалтерської звітності для цілей її аналізу.
12. Читання інформації.
13. Точки зору розглядання методу фінансового аналізу.
14. Внутрішні джерела інформації.
15. Етапи проведення фінансового аналізу.
16. Характеристика нормативно-планової інформації.
17. Обов'язкові умови виконання завдань фінансового аналізу.
18. Показники, що характеризують загальноекономічний та галузевий розвиток.
19. Аспекти розглядання бухгалтерської звітності.
20. Системний та комплексний підхід до фінансового аналізу.
21. Характеристика інформації про економічні ресурси та ліквідність організації.
22. Інформація, що характеризує власників підприємства і діяльність контрагентів.
23. Типові помилки та прийоми перекручування інформації.

24. Імовірнісний підхід в методології фінансового аналізу.
25. Фактори, які впливають на розвиток сучасного фінансового аналізу.
26. Показники, що характеризують стан фондового ринку та ринку капіталу.
27. Обов'язкові умови, що забезпечують реальність балансу.
28. Вимоги вимірювання витрат і вигід та наступності результатів.
29. Характеристика інформації про грошові потоки та фінансову структуру.
30. Характеристика облікової інформації.
31. Основні цілі перекручування інформації.
32. Орієнтація на запити конкретного суб'єкту аналізу.
33. Точки зору розглядання методу фінансового аналізу.
34. Показники, що характеризують загальноекономічний та галузевий розвиток.
35. Обов'язкові умови, що забезпечують реальність балансу.
36. Імовірнісний підхід в методології фінансового аналізу.
37. Обов'язкові умови виконання задач фінансового аналізу.
38. Показники, що характеризують стан фондового ринку та ринку капіталу.
39. Типові помилки та прийоми перекручування інформації.
40. Орієнтація на запити конкретного суб'єкту аналізу.
41. Розрахувати показник швидкої ліквідності та проаналізувати його динаміку.
42. Розрахувати показник поточної ліквідності та проаналізувати його динаміку.
43. Методи фінансового аналізу.
44. Характеристика інформації про економічні ресурси та ліквідність організації.
45. Характеристика облікової інформації.
46. Особливості інформації управлінського обліку.
47. Розрахувати показник абсолютної ліквідності та проаналізувати його динаміку.
48. Розрахувати показник критичної ліквідності та проаналізувати його динаміку.
49. Розрахувати рентабельність власного та проаналізувати його динаміку.
50. Розрахувати рентабельність залученого капіталу, проаналізувати його динаміку.
51. Характеристика інформації про грошові потоки та фінансову структуру.
52. Питання проведення фінансового аналізу на рівні керівництва підприємства.
53. Розкриття інформації звітних форм.
54. Етапи проведення фінансового аналізу.
55. Системний та комплексний підхід до фінансового аналізу.
56. Фактори, які впливають на розвиток сучасного фінансового аналізу.
57. Інформація, що характеризує власників підприємства і діяльність контрагентів.
58. Розрахувати рентабельність майна, проаналізувати його динаміку.

59. Розрахувати показник співвідношення власних і залучених коштів.
60. Розрахувати показник забезпеченості матеріальних запасів власних коштів.
61. Розрахувати показник фінансового левериджу, проаналізувати його динаміку.
62. Розрахувати показник довгострокового залучення позикових коштів.
63. Обов'язкові умови, що забезпечують реальність балансу.
64. Імовірнісний підхід в методології фінансового аналізу.
65. Характеристика інформації про грошові потоки та фінансову структуру.
66. Питання проведення фінансового аналізу на рівні керівництва підприємства.
67. Розрахувати маневреність власних коштів, проаналізувати його динаміку.
68. Розрахувати показник фінансової стабільності, проаналізувати його динаміку.
69. Розрахувати показники оборотності оборотних коштів.
70. Розрахувати показник рентабельності продажів, проаналізувати його динаміку.
71. Аспекти розглядання бухгалтерської звітності.
72. Обов'язкові умови, що забезпечують реальність балансу.
73. Системний та комплексний підхід до фінансового аналізу.
74. Вимоги вимірювання витрат і вигід та наступності результатів.
75. Показники, що характеризують стан фондового ринку та ринку капіталу.

4.3 Перелік типових завдань до 2 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Загальна оцінка ліквідності та платоспроможності.
2. Фактори, що впливають на тривалість операційного циклу.
3. Обліковий аспект аналізу власного капіталу.
4. Основні види ліквідності.
5. Показники оборотності коштів підприємства.
6. Фінансовий аспект аналізу власного капіталу.
7. Показники оцінки ліквідності.
8. Кошти та грошові еквіваленти.
9. Правовий аспект аналізу власного капіталу.
10. Недоліки коефіцієнтів ліквідності.
11. Потоки коштів від операційної діяльності.
12. Основні складові власного капіталу.
13. Внутрішній аналіз оборотних активів.
14. Потоки коштів від інвестиційної діяльності.
15. Характеристика елементів власного капіталу.
16. Внутрішній аналіз кредиторської заборгованості.

- 17.Потоки коштів від фінансової діяльності.
- 18.Відмінності між власним та позиковим капіталом.
- 19.Показники оборотності кредиторської заборгованості.
- 20.Основні висновки аналізу грошових коштів.
- 21.Умови визнання зобов'язань.
- 22.Аспекти аналізу банкрутства підприємства.
- 23.Визначення поняття «капітал».
- 24.Основні види зобов'язань.
- 25.Внутрішній причини неплатоспроможності.
- 26.Основні функції капіталу.
- 27.Класифікація позикових коштів.
- 28.Показники аналізу капіталу організації.
- 29.Цілі аналізу власного капіталу.
30. Класифікація оборотних активів від ступеня ліквідності.
- 31.Формальні та неформальні критерії неплатоспроможності підприємства.
- 32.Фактори, що впливають на величину дебіторської заборгованості.
- 33.Умови визнання витрат.
- 34.Зовнішні фактори впливу на майбутній стан підприємства.
- 35.Основні завдання аналізу дебіторської заборгованості.
- 36.Класифікація доходів організації.
- 37.Внутрішні фактори впливу на майбутній стан підприємства.
38. Показники аналізу дебіторської заборгованості.
39. Етапи проведення зовнішнього аналізу фінансових результатів.
40. Інформація, що потрібна для прогнозного аналізу.
41. Основні ознаки незадовільного контролю ресурсів.
42. Етапи проведення внутрішнього аналізу фінансових результатів.
43. Кількісні методи прогнозного аналізу.
44. Фактори, що необхідно враховувати при розробці методики аналізу запасів.
45. Етапи аналізу фінансових результатів.
46. Якісні методи прогнозного аналізу.
47. Етапи обліково-аналітичної роботи по управлінню запасами.
48. Основні переваги якісних методів прогнозного аналізу.
49. Прибутковість операційної діяльності.
50. Показники оборотності запасів.
51. Прибутковість фінансової діяльності.
52. Довгостроковий аналіз грошових потоків.
53. Основні питання аналізу фінансових результатів.
54. Прибутковість інвестиційної діяльності.
55. Методи прогнозного аналізу.
56. Поняття «прибуток», «доходи», «витрати», згідно МСФО.
57. Головне призначення перспективного фінансового аналізу.
58. Показники прибутковості діяльності організації.
59. Умови визнання виторгу.

60. Практичне значення прогнозного фінансового аналізу.
61. Розрахувати показник швидкої ліквідності та проаналізувати його динаміку.
62. Розрахувати показник поточної ліквідності та проаналізувати його динаміку.
63. Розрахувати показник абсолютної ліквідності та проаналізувати його динаміку.
64. Розрахувати показник критичної ліквідності та проаналізувати його динаміку.
65. Розрахувати рентабельність власного та проаналізувати його динаміку.
66. Розрахувати рентабельність залученого капіталу, проаналізувати його динаміку.
67. Розрахувати рентабельність майна, проаналізувати його динаміку.
68. Розрахувати показник співвідношення власних і залучених коштів.
69. Розрахувати показник забезпеченості матеріальних запасів власних коштів.
70. Розрахувати показник фінансового левериджу, проаналізувати його динаміку.
71. Розрахувати показник довгострокового залучення позикових коштів.
72. Розрахувати маневреність власних коштів, проаналізувати його динаміку.
73. Розрахувати показник фінансової стабільності, проаналізувати його динаміку.
74. Розрахувати показники оборотності оборотних коштів.
75. Розрахувати показник рентабельності продажів, проаналізувати його динаміку.

1. 4.4. Перелік типових завдань до іспиту

До семестрового контролю-іспиту винесені питання I і II поточного контролю знань, а також практичні задачі по визначенню фінансової стійкості підприємства, а також його ліквідності та платоспроможності.

4.4.1. Перелік типових завдань до контролю знань з вивченої дисципліни

Виконується комплексна контрольна робота по індивідуальним завданням:

1 тип:

Розрахувати показники швидкої та поточної ліквідності на початок та на кінець періоду, проаналізувати їх динаміку, якщо відомі наступні дані:

Таблиця 4.1 – Вихідні дані для розрахунку

АКТИВ	план	факт	ПАСИВ	план	факт
I. Необоротні активи	1066579	1 197197	I. Власний капітал	1 155 146	1 201 486
II. Оборотні активи:			II. Довгострокові зобов'язання	26187	49490
- запаси	80 647	73 094	III. Короткострокові зобов'язання	54000	101000
- готова продукція	88 107	81 685			

2 тип:

Розрахувати показник фінансової стабільності на початок та на кінець періоду, проаналізувати їх динаміку, якщо відомі наступні дані:

Таблиця 4.2 – Вихідні дані для розрахунку

АКТИВ	план	факт	ПАСИВ	план	факт
I. Необоротні активи	1066579	1 197197	I. Власний капітал	1 155 146	1 201 486
II. Оборотні активи:			II. Довгострокові зобов'язання	26187	49490
- запаси	80 647	73 094	III. Короткострокові зобов'язання	54000	101000
- готова продукція	88 107	81 685			

3 тип:

Розрахувати показник рентабельності продажів на початок та на кінець періоду, проаналізувати їх динаміку, якщо виторг від реалізації на початок періоду склав 234500 тис.грн., на кінець – 186 458 тис.грн., чистий прибуток за ці періоди склав відповідно 23670 тис. грн. та 56437 тис. грн.

Таблиця 4.3 – Вихідні дані для розрахунку

АКТИВ	план	факт	ПАСИВ	план	факт
I. Необоротні активи	1066579	1 197197	I. Власний капітал	1 155 146	1 201 486
II. Оборотні активи:			II. Довгострокові зобов'язання	26187	49490
- запаси	80 647	73 094	III. Короткострокові зобов'язання	54000	101000
- готова продукція	88 107	81 685			

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1. Основна та додаткова література

Основна:

1. Фінансово-економічний аналіз: Підручник/ Буряк П.Ю. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 528 с.
2. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.
3. Шиян Д.В., Строченко Н.І. Фінансовий аналіз: Навч. посібн. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 240 с.
4. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.
5. Ефимова О.В. Финансовый анализ. – М.: Бухгалтерский учет, 2002. – 528 с.

Додаткова:

1. Ковалев А.И., Привалов В.П. Анализ финансового состояния. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2000. – 208 с.
2. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.
3. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – Мн.: Новое знамя, 2001. – 704 с.

5.2. Методичні посібники і вказівки

1. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з курсу „Фінансовий аналіз” (для студентів спеціальності 7.050201 „Менеджмент організацій” усіх форм навчання) / Укл. Муромець Н.Є., Галушка В.В. – Горлівка: АДІ ДонНТУ. 2003 – 41 с.
2. Методичні вказівки до лабораторних робіт з курсу «Фінансовий аналіз» (для студентів спеціальності 6.03601 «Менеджмент організацій» усіх форм навчання) /укл.: Ю.Н. Деречинський, Н.В. Рудавка, В.В. Галушка – Горлівка: ДВНЗ «ДонНТУ» АДІ, 2011. – 47 с.